Technische vragen en beantwoording van 10 en 12 juni 2014 i.h.k.v. de behandeling van de Kadernota 2014

VRAGEN EN ANWOORDEN T.B.V. RAAD BIJ AMBTELIJKE PRESENTATIE KADERNOTA 2014 OP 10 JUNI

Wanneer krijgt de raad de Meicirculaire?
- De Meicirculaire is nu openbaar, en wordt momenteel geanalyseerd. Ook wordt bekeken wat de gevolgen voor de Haarlemse begroting zijn. Als die analyse rond is, gaat die eerst naar het college en dan zal het college de gemeenteraad binnen enkele weken informeren door middel van een B&W-nota.
De cijfers die uit die Meicirculaire resulteren, komen later dit jaar in de Begroting terecht.

De nieuwe programmaindeling: wat is de reden dat er onder beleidsvelden ook nog eens onderscheid wordt gemaakt in producten? Heel vaak is er een een-op-eenrelatie en daaronder hangen weer dertig verplichte paragrafen. Waarvoor is die extra laag? Die voegt, als het college toch mag schuiven, geen informatiewaarde toe.
- Wettelijk verplicht zijn de programma's en de producten. In Haarlem is bepaald dat de raad daar een niveau tussen wil; dat zijn die beleidsvelden. De hiërarchie is als volgt: er is een programma, daaronder zitten twee tot drie beleidsvelden en onder elk beleidsveld zitten een, twee of drie producten – afhankelijk van welk programma en welk beleidsveld het betreft. Alle producten bij elkaar opgeteld bevatten alle baten en lasten die daaronder vallen; daarmee heb je het totale financiële en beleidsmatige plaatje van de gemeente te pakken.
De paragrafen daarentegen zijn meer dwarsdoorsneden. Die paragrafen zijn wettelijk verplicht. Dat zijn de beheersmatige aspecten die bij alle of bijna alle programma's aan de orde komen.
Een nieuw element in de nieuwe begroting is dat, voorafgaand aan de programma's en paragrafen, er een paar thema's worden uitgelicht, een bepaald gebied of een onderwerp als vrijwilligerswerk.
Verder gaat de raad meer over de hoofdlijnen en met name over Wat we willen, dus de raad zit vooral op het niveau van de programma's en beleidsvelden. Het college zit meer op de uitvoering en op het Hoe, dus voor het college zijn die producten belangrijk. Als je kijkt naar de organisatie onder die producten, dan hangen daar vaak concrete activiteiten en dan kom je nog meer in het ambtelijke domein. Een college mag immers binnen bepaalde regels die de raad heeft bepaald ook n schuiven tussen producten, maar een college mag absoluut niet schuiven tussen beleidsvelden en programma's. Dat heeft de gemeenteraad zo vastgelegd in de Financiële verordening. Zodra er geschoven moet worden tussen beleidsvelden, legt het college dat eerst voor aan de raad..

Die paragrafen zijn verplichte paragrafen, onder andere personeel, die dwars door alle programma's heen gaan. Hoe krijgen we nu ooit inzichtelijk hoe een en ander zich tot elkaar verhoudt? Ik kom maar weer met mijn paradepaardje. We hebben 10 miljoen euro op inhuur bespaard en dat is zelfs structureel. Toch zien we dat niet terug. Hoe kunnen we nu bijvoorbeeld die fte's door al die sectoren en al die beleidsvelden terugzien? Hoe gaan we dat oplossen?
We hebben personeelskosten en we hebben productkosten om het maar even zwart-wit te zeggen. Ergens raken die twee elkaar en dat is mij als raadslid al negen jaar niet helemaal duidelijk. Kan dat misschien toch een keer helder gemaakt worden? Dus wat we toerekenen aan wat. Als een ambtenaar werkt op het product bestuur, veiligheid, handhaving, boeken we het daarop of op een parallelle boekhouding die zegt dat het personeelskosten zijn?

- Belangrijk is dat de daadwerkelijke kosten worden gerelateerd aan welke budgetten daarvoor beschikbaar waren.

Het is ook afhankelijk van over wat voor ambtenaren je het hebt. Als je het over de ambtenaren van de afdeling veiligheid hebt, dan zie je dat een op een terug bij veiligheid. Als je het hebt over de ambtenaren van de concernstaf, dan zit daar een toerekeningsmethodiek tussen. Die kom je dus indirect bij veiligheid tegen.
Komt op een later moment terug.

Hoe moet ik die schuldreductie nu precies lezen? Het is voor mijn gevoel een fictief getal, die 2,5 miljoen euro, want door het jaar heen heb je ook allerlei investeringen en tussentijdse wijzigingen die van invloed zijn op de schuld. Hoe kunnen we straks zien dat er daadwerkelijk 2,5 miljoen euro aan schuld gereduceerd is? Ik zie dat er in de Kadernota niet alleen over de schuldreductie wordt gesproken, maar ook over het kasstroomplafond. Dat is ook 2,5 miljoen euro. Lees ik het nu goed dat het twee verschillende bedragen van 2,5 miljoen euro zijn? Aan de ene kant gaan we keihard de schuld met 2,5 miljoen euro reduceren, aan de andere kant reduceren we ook nog schuld door dat kasstroomplafond met 2,5 miljoen euro. Realiseren we dus 5 miljoen euro per jaar?
- Nee, het is niet hetzelfde bedrag. Er zijn nu ook al maatregelen genomen in de vorige periode die structureel doorwerken voor de schuldreductie en dat is dat er een plafond is gemaakt aan de investeringen. Dat levert niet direct voordeel op, want door de lopende investeringen was dat plafond al overschreden, maar vanaf 2017 wordt dat plafond gerealiseerd en dan wordt zichtbaar dat de schuld minder stijgt. Dat gaat zonder aanvullende maatregelen niet erg snel. Dus wil je meer doen aan schuldreductie dan alleen een investeringsplafond, dan zou je in feite ook moeten zorgen dat je een positieve cashflow hebt. Dat is in feite nodig om schulden af te lossen.,. Om dat te bewerkstelligen, zet het college in op 2,5 miljoen euro vrijmaken voor schuldreductie. Dat kan op verschillende manieren;

- door geld in de algemene reserve stoppen waardoor de gemeente minder hoeft te lenen.
- bestaande investeringen versneld afschrijven waardoor de balanspositie verbetert de rentekosten lager worden en bovendien de meerjarenraming verbetert.

Het college komt op de uitwerking daarvan nog terug. maar beide leiden tot een vermindering van schuld, mits we natuurlijk niet op andere manieren het budget overschrijden of extra uitgaven doen.

Waar zijn de netto-investeringsvolumes inclusief vervanging noodzakelijk terug te vinden en welke investeringen en welke vervanging noodzakelijk dat betreft?
Dat vind u allemaal terug in het investeringsplan. Indien gewenst kunt u ambtelijk een extra toelichting krijgen.
Wat betreft de ontwikkeling van de netto kapitaallasten. Dat bedrag van 52 miljoen euro is het investeringsplafond. Dat investeringsplafond is uitgedrukt in een kapitaallast. Een kapitaallast is de opbouw van rente en aflossing. Even grofweg: op de Begroting van 430 miljoen euro mag maximaal 52 miljoen euro aan rente en aflossing betaald worden voor de investeringen. Dat gaat in 2015 gebeuren. Dan raakt dat net de lijn. Daarna, inclusief het vraagstuk van vervangingsinvestering, inclusief nieuw beleid plus wat de gemeente heeft aan bestaand beleid, blijft ze onder het investeringsplafond van 52 miljoen euro. Dat is het eerste voordeel.

Hoe kan de raad straks monitoren dat het college daadwerkelijk die 2,5 miljoen euro heeft bezuinigd?

De schuldreductie wordt uitgedrukt in de leningenportefeuille. Gaat de leningportefeuille naar beneden? Uitgaande van vergelijkbare omstandigheden wordt er op twee fronten in de Kadernota aangegeven dat de schuldproblematiek wordt aangepakt. Dan gaat het om de 2,5 miljoen euro die in de Begroting beschikbaar is en de 2,5 miljoen euro door matiging in de investeringen. Die afweging is simpel. Als ik minder kan investeren in de stad, kan ik wel meer aan schuldreductie doen. Wil ik meer doen in de stad, dan kan ik minder aan schuldreductie doen. Daarin zit een afweging en die afweging is gemaakt: voor de 29 miljoen euro die nu beschikbaar is op afschrijvingen, gaat 2,5 miljoen euro gebruikt worden voor schuldreductie.
Dat gaat het college voor de raad monitoren. Wij gaan aangeven hoe ver we daarin komen. Dat is niet hetzelfde dat hier gegarandeerd wordt dat de schuldportefeuille daadwerkelijk vanaf 2015 naar beneden gaat. Dat zou betekenen dat wij perfect kunnen voorspellen. Dat kunnen we echter niet. Er kunnen zich ontwikkelingen voordoen, en ik noem u maar het sociaal domein, waarvan wij nog niet weten hoe de liquiditeiten zich gaan verhouden. De begroting beslaat nu 430 miljoen euro. Daar komt waarschijnlijk 130 miljoen euro bij. Hoe die zich in de liquiditeiten gaan verhouden, hoeveel voorschotten we moeten doen, we weten het nog niet exact. Dat is wel uw vraag als u zegt of het inzicht u geboden wordt. Dat inzicht wordt u geboden. Het is niet de garantie dat de schuldportefeuille vanaf 2016 daadwerkelijk naar beneden gaat. Wel dat er maatregelen zijn genomen die bij gelijkblijvende omstandigheden ervoor zorgen dat die naar beneden gaat. Dat is de rode lijn en dat is de verwachting die we uitspreken. Daarover wordt u gerapporteerd.

Waarom wordt bij het tekort van Paswerk gesuggereerd dat het participatiebudget wordt aangesproken en niet het Wsw-budget?
In de tabel op blz. 50 van de kadernota staat een budget van Wsw, wat is dat voor budget (de regel die begint met € 16,9 miljoen in 2015)?
In de Kadernota staat nu gepresenteerd dat er een tekort bij Paswerk ontstaat van 2 miljoen euro. Voor alle duidelijkheid: dat tekort is niet ontstaan doordat Paswerk zijn werk niet goed doet. Dat zijn Rijksbezuinigingen. Het Rijk kort de uitgaven op de Wsw, de Wet sociale werkvoorzieningen. Het gaat hier om de vergoeding die de gemeente krijgt voor de salariskosten voor mensen met een Wsw-indicatie. Die schroeft het Rijk terug. Die mensen hebben wel gewoon een cao, dus de kosten blijven wel voor de gemeente. Daarnaast zit er nog een ander effect van de afbouw van de Wsw. Haarlem mag dat oplossen door gebruik te maken van de middelen in het sociaal deelfonds.
Van het Rijk ontvangt Haarlem een x-bedrag per fte Wsw. Dat is een bijdrage aan de salariskosten van de individuele Wsw'er. Die bijdrage wordt gekort door het Rijk. De regel is de optelsom van het aantal Wsw'ers maal dat salaris.
Omdat het Rijk die bijdragen verlaagt, terwijl de gemeente wel die salarissen moet betalen, ontstaat er dus een tekort. Die mensen zijn gewoon in dienst. En omdat je in het sociaal deelfonds wel tussen die budgetten mag schuiven en het Wsw-budget dus onderdeel wordt van het participatiebudget, wordt nu voorgesteld het tekort ten laste te brengen van dat participatiebudget.

Klopt het dat het uitkeringsverhaal niet in het sociaal deelfonds zit en zo ja, waarom eigenlijk niet? Dat is toch onderdeel van het sociaal domein? Het heeft ons ruim 3 miljoen euro opgeleverd door het niet uit te keren, maar het lijkt me zo logisch om het er wel in op te nemen.
De VNG heeft ervoor gepleit dat sociaal deelfonds groter te maken en ook dat inkomensdeel daarvan onderdeel te laten zijn. Het Kabinet heeft gewoon anders besloten. Voor Haarlem is het een politiek feit.

Komt een inschatting van de risico's sociaal domein bij de Begroting?

Er wordt nu een voorstel gedaan bij de Kadernota, maar op basis van de nieuwe gegevens die we nu hebben – en dan gaat het niet alleen over de financiële gegevens, maar ook over de gegevens klantaantallen, dat is ook nog een heikel punt waarover lang niet altijd eenduidige cijfers van het Rijk of de zorgkantoren komen –, kunnen we de onderbouwing van die reserve verder verbeteren.

VRAGEN EN ANWOORDEN KADERNOTA 2014 SESSIE 12 JUNI

Aanwezig zijn de leden: de heer R.H. Berkhout (GroenLinks Haarlem), de heer A.F. Bloem (SP), mevrouw I.C. Crul (Actiepartij), de heer G.B. van Driel (CDA), de heer J. Fritz (PvdA), de heer F.H. Garretsen (SP), mevrouw M.D.A. Huysse (GroenLinks Haarlem), mevrouw S.K. Klazes (GroenLinks), de heer B. van Leeuwen (D66), de heer G. Nederbragt (D66), mevrouw A. Ramsodit (PvdA), de heer F.N.G. Smit (OPH) en de heer F.C. Visser (ChristenUnie)

Vanavond worden de technische vragen behandeld door: Sylvia van Egmond, Lisette Goudsmit, Astrid de Groot, Nanda Hagendorn, Piet Haker, Frank Hermans, Martin Jonker en Peter de Kruijf.
Het is de bedoeling een korte uitleg te geven op de Meicirculaire en vervolgens worden de vragen in blokken beantwoord. De vragen en antwoorden zijn straks integraal beschikbaar voor de gehele raad. Mochten niet alle vragen vanavond beantwoord kunnen worden, dan worden die zo snel mogelijk alsnog schriftelijk beantwoord.
Als de Meicirculaire verschijnt, is die nog niet verwerkt in de Kadernota, want normaal gesproken heeft het college de Kadernota dan al vastgesteld. Dat geldt ook voor de Septembercirculaire: dan heeft het college de Begroting al vastgesteld en dan is daarin de Septembercirculaire nog niet verwerkt. Daarvoor is bewust gekozen om rust in de P&C-cyclus te creëren. Alleen in een uiterst geval, als het zo mocht afwijken dat daardoor in het dichtstbijzijnde jaar iets gebeurt, kan het zijn dat het college daarvan moet afwijken. Dat is een uitzonderlijk geval. De Meicirculaire is nu publiek beschikbaar op de site van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, dus googelen op Meicirculaire 2014. De circulaire heeft een hoog technisch gehalte. De eerste 40 bladzijden zijn bestuurlijk goed leesbaar. De daaropvolgende 140 bladzijden zijn ook voor techneuten moeilijk leesbaar. Die bladzijden worden nu doorgeakkerd door de ambtenaren. Wat er in de Meicirculaire staat over het sociaal domein ten opzichte van het Haarlemse begrotingskader komt voor het reces naar de raad. De betekenis en de uitwerking daarvan komen bij de Begroting aan bod.

Wordt volgens de bestuursrapportage een analyse gemaakt van het huidige negatieve saldo 2014 voorafgaand aan de Kadernota en dat maatregelen worden genomen om daar iets tegen te doen?

In de volgorde van de besluitvorming wordt eerst de Berap vastgesteld en daarna de Kadernota, omdat in de Kadernota al structurele effecten worden meegenomen van de Berap. Daarnaast zijn er maatregelen voor 2014 en structurele maatregelen. Hoe de structurele effecten worden tegengegaan zit in de Kadernota. Een Berap is bedoeld voor het jaar zelf. Als er per saldo een tekort zit van 2 miljoen euro, dan is het de vraag of we moeten afstevenen op dat tekort van 2 miljoen euro in 2014. Daarvan heeft het college gezegd dat het nog te vroeg is om die vraag te beantwoorden. Voor het zomerreces komt

het college erop terug of er een noodzaak bestaat om compenserende maatregelen te treffen. Mogelijk is het nodig vooruitlopend op bestuursrapportage II al een maatregel te gaan nemen op basis van nieuwe verwachtingen. Die vinden dus niet plaats bij de Kadernota. Het is allereerst een maatregel voor een dagelijks bestuur, dus die beslissing zal het college nemen. Indien er geen noodzaak is tot het treffen van compenserende maatregelen dan zal het college daarvan mededeling doen/ Mocht er wel een noodzaak zijn om compenserende maatregelen te treffen dan wordt daarover op een andere manier met de raad gecommuniceerd. Wij streven er in de planning naar om in de eerste week van juli een besluit in het college mogelijk te maken zodat de uitkomst van de afweging nog voor het zomerreces met de raad kan worden gedeeld.

In hoofdstuk 3 wordt op de eerste bladzijden uitgegaan van groeiverwachtingen op bladzijde 9 en 11 onder andere van de rente. Er worden standaards gebruikt van het CPB, maar gezien de schuldpositie van Haarlem mis ik een gevoeligheidsanalyse. Is het niet gebruikelijk om een gevoeligheidsanalyse op te nemen? Stel dat de rente met 0,5% stijgt of daalt of dat er geen economische groei is. Dat kan toch enorme gevolgen hebben. Ik mis daarin inzicht.

De uitgangspunten vormen een basis waarop de Begroting wordt opgesteld in de meerjarenraming en om daar enige objectiviteit in te krijgen. Deze wordt zo veel mogelijk gekoppeld aan de uitgangspunten inflatie en de ontwikkeling van de lange rente aan gegevens van het Centraal Planbureau. Daarvoor hebben wij verder geen gevoeligheidsanalyse.

Ik kan me voorstellen dat uiteindelijk voor de politieke duiding juist gezien de enorme schuld van Haarlem en de rente het best invloed kan hebben en het kan dus interessant zijn over dat soort informatie te beschikken. Ik begrijp dat we van standaardcijfers moeten uitgaan, maar dat kan wel bepalend zijn om in de richting van het college mee te geven dat we hetzij voorzichtiger moeten zijn, hetzij wat meer durf moeten hebben. Dat is een politieke discussie in de raad, maar ik kan dat nu niet inschatten omdat ik daarover geen informatie heb. Ik mis de scenario's. Landelijk wordt er uitgegaan van een hoog of een laag groeiscenario. Ik zie nu niet welk scenario Haarlem hanteert. Bij het CPB zijn die scenario's bekend. Ik kan me voorstellen dat we zowel een hoog als een laag groeiscenario hanteren. Is daar überhaupt inzicht in en is dat te geven aan ons. En als dat nu niet kan, kan dat dan in een volgend jaar?

Ik probeer uw vraag te vertalen naar een samenhang tussen schuldpositie en economische groei. Klopt dat?

Ik noemde twee indicatoren, economische groeiveronderstelling – maar daarin zit wel een marge en die is dan toegedeeld naar jaren. Voor de rente bijvoorbeeld staat er een standaard CPB-cijfer. Je hebt het global economy scenario en je hebt er nog een stuk of drie. Dat kan van invloed zijn op de resultaten. Hier kunnen we mooi zien dat de schuld van Haarlem naar beneden gaat, en dat het goed gaat met de werkgelegenheid. Dan maken wij daarop allemaal politieke keuzes, maar als Haarlem erg gevoelig is voor de gevolgen van een ander scenario, dan is het best wel relevant voor de raad om dat te weten.

In de februaribrief van dit jaar is heel uitgebreid op die samenhang ingegaan. Als het gaat over renteschuld en economische groei, kan ik u zeggen dat u zich daarover niet druk hoeft te maken. Dat heeft ermee te maken dat wij onze rentes op tien jaar vast zetten, dus niet ieder jaar voor dezelfde omvang renterisico lopen. Dus het renterisico is nagenoeg verwaarloosbaar. Dan blijft de vraag over wat we doen met de economische groei. Ik kan

u aanraden de februaribrief erbij te pakken en te lezen welke visie daarover is neergelegd. Toen bestond er ook al veel verschil van inzicht over wat er met de economische groei zou gaan gebeuren. Er bestond verschil tussen economen, beleidsmakers, tussen politici, en toen is ook gezegd dat er een indirect effect is tussen het landelijk groeipercentage en wat dat betekent voor de Begroting van Haarlem. Een indirect effect komt nog het meest tot uitdrukking in het gemeentefonds. Er zijn wel wat directe effecten, die zijn toen ook benoemd. Bijvoorbeeld de verwachting over het aantal verkopen vastgoed dat mogelijk is. De verkoopmogelijkheid houdt verband met het economisch klimaat. Omdat dat vrij beperkt is, is het advies gegeven: als je nadenkt over groei, dan moet je ook nadenken over als het meer is en over als het minder is. Die denklijnen zijn nu vertaald in de Kadernota en krijgen nadere uitwerking in de Begroting. En dat heeft ertoe geleid te kiezen voor een gematigde groei en die gematigde groei vindt u terug op bladzijde 10. Mocht er een groter effect zijn, dan wordt dat niet vanuit het algemene benoemd, maar vanuit het specifieke.

We rekenen met een inflatie van 1,5%, maar volgens de raming van het CPB is die 0,8%. Betekent dit dat we dan meer geld binnenkrijgen en is die dan hoger dan de werkelijke inflatie die wordt berekend. Ik begrijp dat op dit moment de inflatie niet zo hoog is. Dat is dan een raming van het CPB. Maar in de praktijk komt het er dan op neer dat we eigenlijk 0,7% meer geld binnenkrijgen dat we feitelijk zouden hoeven. Niet dat dat slecht nieuws is, maar meer om te horen wat het nu betekent.

De inflatie die wij ramen, komt uit de cijfers van het CPB. Die inflatieraming is eigenlijk niet zo zeer voor de baten, maar meer voor onze eigen uitgaven. Dat betekent dat je inderdaad een voordeel zou krijgen op je uitgaven als de werkelijke inflatie lager is – zij het dat we nu in de jaarraming die inflatiecorrectie al voor een gedeelte inzetten voor dekking elders. Dus die uitgave doen we al niet. We doen standaard geen nacalculatie als we ramen dat het niet 1,5% maar 1% wordt, maar als het echt een hele grote afwijking wordt, dan kan dat bij de Begroting een reden zijn om dat aan te passen.

Komt dat elke keer voor en is daarvoor een bepaald beleid om daarmee om te gaan? Of is het nu voor het eerst dat er zo'n verschil optreedt?

Nee hoor, ik wil niet zeggen dat het elk jaar een groot verschil oplevert. Het is nu 0,8%, maar dat getal verandert ook steeds. Het is een momentopname op het moment dat je de begroting maakt. Het is niet standaard dat het altijd afwijkt. Dat hangt van de economische omstandigheden af. Als het heel erg afwijkt, kan dat een reden zijn om dat nog eens te gaan herijken. Bijvoorbeeld bij de belastingenvoorstellen in december. Als de inflatie dan echt 0% zou zijn, dan kun je alsnog overwegen dat niet te doen, maar dat heeft dan wel consequenties voor je geraamde inkomsten.

Die laatste constatering haalt een deel van mijn vraagstelling weg. De belastingen die inflatoir worden verhoogd, die worden in december vastgesteld. Er wordt nu uitgegaan van 1,5% en dat betekent dat je je moet afvragen wat je daaraan doet als het percentage ernstig afwijkt. De zorgen om een deflatoire ontwikkeling in Europa zijn aanwezig, dus de kans dat de inflatie beduidend lager kan zijn dan 1,5% op 1 december is er wel degelijk. Op dat moment zou het opnieuw een themapunt kunnen zijn. Klopt dat?

Als je kijkt naar de belastingen dan hanteert de gemeente Haarlem een drietrapsraket. Bij de Kadernota wordt het beleid van de belastingen vastgesteld. Dat vindt u hier terug in hoofdstuk 7. Als dat beleid straks door de raad wordt vastgesteld, dan wordt dat uitgewerkt bij de Begroting. Dus met het vaststellen van de Begroting leg je in feite de opbrengsten vast. In december, als je de belastingtarieven vaststelt, doe je dan in principe

ter uitwerking van de Begroting die de raad heeft vastgesteld. De vraag is dan wanneer je als raad gaat afwijken van die uitgangspunten als de inflatie erg zou afwijken. Als je dat niet bij het begrotingsproces doet maar bij de vaststelling van de belastingverordeningen, dan betekent het dat je op dat moment dan ook een tekort krijgt in de Begroting of de meerjarenraming. Dat is uiteraard een afweging voor de raad.
Anders zou je dat bij het begrotingsproces moeten inbrengen en dan zou je moeten vragen wat de dekking is voor de gederfde baten.

Op bladzijde 21, ontwikkeling algemene reserve, daar stemmen de cijfers ons vrolijk. De algemene reserve zou in 2014 van 23,6 naar 26,1 miljoen euro omhoog gaan. Het antwoord op een technische vraag van OPH luidt: Op basis van de Kadernota 2014 komt het bijgestelde begrotingssaldo op 2,4 miljoen euro negatief. Dat gaat de reserve dus van 3,6 – 2,4 richting 21. Ik snap de verhouding op die technische vraag niet precies. Hoe zit de relatie met die tabel op bladzijde 21?

De tabel ontwikkeling algemene reserve op bladzijde 21 is opgesteld op basis van de Kadernota zoals die nu voorligt in de besluitvorming. Het is niet zo dat elk besluit dat tot en met 2019 valt al kan worden voorzien. Net ging het over de Berap 2014. Uit de eerste rapportage komt een tekort en de vraag is of we dat gaan compenseren. Veronderstel dat er uiteindelijk in de jaarrekening een tekort zou komen, dan zit dat hier natuurlijk niet in. Als we de jaarrekening zouden afsluiten met een tekort van 2 miljoen euro, dan is de algemene reserve 2 miljoen euro lager dan hier staat. Dit is de ontwikkeling zoals die nu wordt voorzien.

Ik zie onderaan bladzijde 21 bij het beslispunt: Het college stelt de raad voor om kennis te nemen van de ingeschatte ontwikkelingen van de algemene reserve. Het beslispunt is dan alleen kennisnemen van. Dat is niet een beslispunt in de trend van 'wij willen een algemene reserve op dat of dat'. Dat heb ik goed begrepen?

De algemene reserve, de ontwikkeling zoals die hierin staat, is een afgeleide van de andere besluiten zoals die in de Kadernota worden voorgelegd.

Ik zie verschillen tussen tabellen. Als ik begin bij de tabel op bladzijde 19, punt 8, niet te realiseren taakstellingen, dan zie ik daar enkele bedragen. Het geldt voor alle jaren, maar als ik uitga van 2016, dan staat er bij 2016 een bedrag van 897.000 euro negatief. Als ik dan op bladzijde 23 kijk in de tabel, daar staat bij niet te realiseren ombuigingen precies dezelfde tabel, maar dan staat er in 2016 opeens 0,7 miljoen euro nadelig. Dat is een verschil van bijna 200.000 euro. Ik kan niet narekenen om het te verklaren. Op bladzijde 25 staat weer dezelfde tabel met dezelfde cijfers. Daar staat bij 2016 673.000. Het zijn dus drie verschillende bedragen, maar ik kan de verschillen van die drie tabellen niet verklaren. Daaraan gekoppeld staat op bladzijde 25 linksboven bij tabel 6 niets, terwijl daar volgens mij -30 moet staan, want anders klopt het niet met alle andere tabellen. Ik zou graag een verklaring willen voor die verschillen tussen tabel 1, tabel 6 en de tabel zonder nummer op bladzijde 19. Wat mij betreft mag deze vraag ook schriftelijk beantwoord worden.

Ik weet dat er een verschil in de tabellen zit. Dat staat ook in de toelichting. Bijvoorbeeld op de leges zit enerzijds een korting vanwege het niet realiseren van de taakstelling, anderzijds omdat er allerlei maxima aan leges zitten waardoor realisatie niet mogelijk bleek. Daar zijn twee tekorten ineen genomen om het overzichtelijk te kunnen presenteren. Het heeft dus niet alleen te maken met het realiseren van de taakstelling.

Ik ben helaas nog niet door de hele Kadernota heen, omdat ik merk dat ik in tabellen vastloop. Ik zou denken dat je begint met hoofdlijnen en dat je steeds verder gaat inzoomen. De tabellen moeten op elkaar kunnen aansluiten, maar nu is dat niet te volgen. En dat is jammer want daardoor ben je gewoon twee tot drie keer zolang bezig met lezen. Mijn oproep is dan ook om duidelijk verbanden tussen de tabellen te leggen, zodat helder wordt dat bijvoorbeeld tabel 5 een specificatie vormt van een onderdeel uit tabel 1. Ik zou echt willen oproepen om een volgende keer daarvoor oog te hebben.

Wij geven schriftelijk nadere informatie over de tabellen. Echter het verzoek tot een andere indeling kunnen wij niet zomaar op ingaan. Uw gedachte is, dat als u algemeen begint, steeds specifieker wordt, dat de aansluiting dan te vinden moet zijn. Maar dat is niet de opbouw van de Kadernota. In hoofdstuk 4 staat een andere dwarsdoorsnede. Dat heet bezuinigen.
Uw verzoek is zo veel mogelijk aan te sluiten, maar als ik een andere dwarsdoorsnede maak, dan is dat niet hetzelfde als van achteren naar voren een opzet maken. Dat maakt het wel ingewikkelder, dan snap ik heel goed, maar ik kan niet toezeggen dat mijn dwarsdoorsneden een zelfde systematiek kennen als van voren naar achteren werken. Als dat vragen oplevert, zijn wij van harte bereid om daar antwoord op te geven.

Mag ik daarop een suggestie doen? De twee tabellen in hoofdstuk 4 zijn waarschijnlijk min of meer dezelfde cijfers, maar ze zijn anders weergegeven. De een is 0,4 en de andere is 423. Als je dezelfde cijfers geeft, maak je de verwarring minder groot. Dat helpt al een heel stuk om mensen niet op het verkeerde been te zetten. Die afronding zorgt voor onduidelijkheid.

En het gaat erom dat ik die 30 mis op bladzijde 25. Linksboven die leges moet volgens mij -30 staan.

Over de incidentele bezuinigingen, die vrijval van bestemmingsreserve WWB. Als ik het goed heb begrepen, komt er een nieuwe structuur voor de drie pijlers sociaal domein, algemene uitkering en de Participatiewet AOW WBB. Is dit gewoon een onttrekking uit die reserve voor dat eerste gedeelte in die grafiek? Wordt het daaruit onttrokken, blijft er nog reserve voor over in de uit te werken Begroting 2015? Ik begrijp het technisch niet helemaal. Er is een vrijval voor die bestemming, WWB, dat is mogelijk, maar is er nog een alternatieve bestemmingsreserve in de Begroting 2015?

Ik denk dat het goed is om de gedachte van de incidentele maatregel waardoor dit mogelijk is, te duiden. Dat is een oude afspraak wat de reserve zou mogen zijn. Die is gemaximeerd. Komt het daarbovenuit, dan is die beschikbaar om die voor de algemene middelen te bestemmen. Tegelijkertijd, als je kijkt naar het sociale domein waar het risicoprofiel toeneemt, rijst de vraag of je daar dan niet de reserve had moeten inzetten. Dat is geen technische afweging, dat is een inhoudelijke afweging en die is dus niet voor vanavond. Als het gaat om de reden waarom het gebeurt, dan is het omdat de oude reserve boven het maximum uitkomt.

Die WBB valt niet meer binnen het sociale domein. Dat vastgestelde, dat geoormerkte geld valt daarbuiten.

Dat heeft u goed. Waar het gaat om het sociaal deelfonds en wat binnenkomt in het gemeentefonds, - en waar we hadden gewild dat ook dit element in het sociaal deelfonds had gezeten – is dat niet het geval.

Is het mogelijk, eventueel schriftelijk, een verwijzing naar de stukken te geven als het gaat om incidentele bezuiniging 14, programma 9, die wijk leefbaarheidsbudgetten, wat de uitgaven daarvan geweest zijn dit jaar en vorig jaar. Ik vraag niet om een heel boekwerk, maar om een referentie te hebben.

We gaan daarnaar kijken en daarop komen we schriftelijk terug.

Ik heb een vraag over bladzijde 19, over de frictiekosten die staan bij de formatieplaatsenreductie. Ik zie dat daar 100.000 euro wordt gereserveerd per fte die bovenformatief is. Op bladzijde 25 zie ik dat we een schatting hebben van 18 fte. Kan ik dan berekenen dat we 1,8 miljoen euro reserveren voor deze reductie formatieomvang? Is dat dan al geïncorporeerd in het bedrag van de overheadkosten dat we moeten terugdringen of moet dat nog gecompenseerd worden? Hoe moet ik dat lezen?

Daarop aansluitend, ik worstel met het gegoochel met fte's Het gaat uiteindelijk om bedragen, maar er worden op verschillende bladzijden verschillende aantallen fte's genoemd. Ik kan niet zien hoeveel wel gerealiseerd is en hoeveel niet. Hier wordt onder elkaar over 20 fte en over 18 fte gepraat. Ik kan echt geen onderscheid zien. Alle extra bezuinigingen zouden nog 40 tot 45 fte opleveren. Ik heb heel erg de behoefte aan een integrale tabel waarop helder staat aangegeven hoeveel al is gerealiseerd, hoeveel nog moet worden gerealiseerd en hoeveel nieuw is. Ik heb echt behoefte aan een totaaloverzicht gerelateerd aan de financiële gevolgen en aan wat of niet gereserveerd is. Ik ben het spoor bijster.

Mag wat genoemd wordt op bladzijde 19, de frictielast gekoppeld worden aan de 18 fte op bladzijde 25. Nee, omdat op bladzijde 25 een uitleg wordt gegeven dat we naar een herijking gaan ten opzichte van de opgave die de vorige coalitie had en die doorliep in 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018. Daarvan is gezegd, dat je moet weten wat al wel gerealiseerd is als je gaat herijken. Het nieuwe ijkjaar wordt dan 2015 en ten opzichte van die ijking is er nog 18 fte.
Dan de volgende vraag. Daar is een afronding gemaakt. Er staat 'zo'n', dus ongeveer 20. Als we het precies hadden gemaakt, had daar 18 fte gestaan. Ik snap de verwarring. Het is handig om eenduidigheid te betrachten, dus dat punt om consistent te werken, nemen wij mee. Dan is het nog wel de vraag wat de schattingen zijn geweest. Er is een schatting geweest van ruim 40 fte op taken. Die is doorvertaald naar ruim 20 fte de overhead. Daar is ongeveer een inschatting gemaakt, maar die is nog niet weergegeven in tabellen. Die kun je ergens anders wel tegenkomen als schatting, maar nog niet in een staatje.
In de voorstellen die nu voorliggen heeft het coalitieprogramma en in navolging daarvan deze Kadernota taakreducties opgenomen die fte-consequenties hebben. Een afgeleide daarvan is de overhead. Wij werken van Kadernota naar Begroting. Eerst richting meegeven, dan de uitwerking. Dit is de basis waartegen u ja moet zeggen, de herijking, en dan komt de opdracht van u om taken uit te werken voor de fte. Dat weten we bij de Begroting – en dan komt dat staatje tevoorschijn – de herijking, de nieuwe fte zowel op taken als op overhead, dat wordt het staatje bij de Begroting. Dat kunnen we nu nog niet publiceren, maar bij de Begroting mag u dat staatje verwachten.

Er is nog geen CAO en dat is een risico van 1% groei. Is aan te gegeven wat dat risico voor ons betekent in de toekomstige begroting?

Dat is niet zo een-twee-drie aan te geven, omdat wij qua gemeentefondsuitkering zijn gekoppeld aan het gemeentefonds. Als er nieuwe CAO's worden afgesproken zowel gemeentelijk als landelijk, betekent het dat de algemene uitkering ook gaat stijgen als er een Cao-akkoord komt voor de rijksambtenaren. Het is niet een-op-een. Het is niet zo dat

je uit de rijksbegroting kunt halen wat de uitgaven zijn. Departementen moeten ook die hogere salarissen betalen. Aan de ene kant krijgen wij het nadeel als de CAO stijgt omdat we meer loon moeten betalen, aan de andere kant staat er ook een hogere algemene uitkering tegenover. Het zou pas helemaal een nadeel worden als de CAO van het Rijk 0 is en van de gemeente wel. Dan hebben we geen compensatie. U moet dat in samenhang zien.

Maar daarmee is het volledig onduidelijk wat het risico voor de gemeente is in de Begroting. Het is wel verstandig om je te realiseren dat er een risico inzit en een globaal beeld te hebben van dat risico.

Niet helemaal, want je weet uiteraard niet wat er uit de Cao-onderhandelingen komt, niet van het Rijk en niet van de gemeente. Daarom maken wij een inschatting op basis van die uitgangspunten, zowel voor de algemene uitkering als voor onze loonsom. Gaat dat erg uit elkaar lopen, dan zal er via een bestuursrapportage of bij de Begroting een voorstel moeten komen voor de consequenties. Het heeft geen zin om daarvoor allemaal geld opzij te zetten als nu niet weet wat er gaat gebeuren.

Ik heb een vraag die is gerelateerd aan dit blok, maar de vraag komt uit de bestuursrapportage. In de bestuursrapportage is op de laatste bladzijde een formatiewijzigingsoverzicht opgenomen. Betreft de min een formatievermindering of een formatietoename? Ik kom daar niet uit in dit overzicht. Ik kan het niet vertalen naar budgettaire effecten.

Ik heb de Berap niet bij de hand, maar als we er na afloop even naar kijken, kan ik het u uitleggen. (Is 13 juni schriftelijk beantwoord.)

Op bladzijde 33 staat dat 69% uiteindelijk wordt gerealiseerd en dat wordt volgend jaar ook weer verwacht. Moet ik hieruit afleiden dat we gewoon structureel 30% overprogrammeren? Wordt dit bewust gedaan?

Het is niet een bewuste overprogrammering, maar het is een trend waar we zien dat de realisatie achterblijft bij wat gepland wordt. Dan kun je dat op twee manieren bekijken. Is het een bewuste overprogrammering of komt het door omstandigheden, doordat we in een publiek domein werken waardoor er omstandigheden zijn waardoor je de realisatie ten opzichte van je planning niet haalt. Die 70% is een om en nabij adequate inschatting tot nu toe geweest. Dan bladzijde 34. Als ons investeringsvolume afneemt, mogen we dan dat percentage van 70% blijven hanteren. Je kunt ook zeggen dat de kans op vertraging kleiner is als het volume afneemt. Dat ziet u in de bovenste tabel. Wij nemen aan dat wij inderdaad minder onderrealisatie hebben. Zichtbaar wordt hoeveel dat bedrag zou moeten zijn. De praktijk zal moeten uitwijzen of dat een adequate inschatting is of niet.

Hoe moet ik dan die 1,5 miljoen euro lezen? Er staat een totaal van 50 miljoen euro en van 35 miljoen euro. Daar zit toch een verschil van 15 miljoen euro. Waar vind ik die 1,5 miljoen euro?

Als we kijken naar de Begroting en als we de investering serieus nemen op de planning, dan hadden we onze kapitaallast hoger moeten begroten.
Omdat we inschatten dat we dat toch niet halen, halen we dat uit de Begroting, dus uit de 52 miljoen euro, het maximale bedrag. Dus de mogelijke lucht vanwege overplanning is al uit de Begroting gehaald. Dat is riskanter naarmate je denkt dat die lucht kleiner wordt.

De lucht wordt daarom kleiner gemaakt en de correctie wordt naar beneden bijgesteld. Die gaat van 1,5 miljoen euro naar 900.000 euro.

Een vraag over de nieuwe investeringen. Het is best logisch dat de nieuwe investeringen vooral op het eind komen. Ik schrik toch wel van de hoeveelheid investeringen die we met name op een aantal culturele investeringen noodzakerlijkerwijs moeten doen. Zijn er al uitgaven waarvan we nu al weten dat we ze in 2020 moeten uitgeven? Was het zo dat we deze noodzakelijke investeringen vorig jaar ook al bekend waren, maar dat onze Begroting niet zover reikte?

Als je kijkt naar de gemeente als geheel, dan heb je altijd een bepaalde hoeveelheid vervangingsinvestering. Het ideaalcomplex. Dat verdeel je goed en dat komt terug. Ik heb altijd ICT nodig, maar ik heb ook altijd een bepaalde hoeveelheid die ik in de openbare ruimte doe en die ik via investeringen doe. Zo kun je doorgaan. In het kader van het op orde krijgen van de Begroting hebben we gewerkt om ervoor te zorgen dat de vervangingsinvesteringen zo goed mogelijk inzichtelijk zijn gemaakt. Daaraan is de afgelopen jaren gewerkt. Rond ICT hebben we nog geen goed zicht op de vervangingsinvestering. Dat hoop ik bij de Begroting na het zomerreces wel te hebben. We hebben daar een inschatting van gemaakt. Dat is een van de laatste posten uit onze investeringsbegroting waarop we nog onvoldoende zicht hebben. De rest kunnen we behoorlijk doortrekken, meerjarig naar de toekomst. Bij de openbare ruimte is dat ook gebeurd. Er is al ver vooruit gekeken. De vraag is of die cyclische gedachte steeds terug kan komen. Tijden veranderen, maar die periodiciteit komt er steeds meer in. Dat betekent dat we op de basis goed zicht hebben op de vervangingsinvesteringen. Daarbovenop zitten dan altijd bijzondere investeringen. Dat is de ruimte die er is, maar die verder weg zit.

Nu is ICT een interessante investering die voortdurend aandacht vraagt en dat speelt op lange termijn steeds meer een rol in wat de gemeente allemaal wil en doet voor de samenleving. Hoe wordt dat nu gemonitord en beheerst? Is iemand daarmee centraal bezig? Mij bekroop het gevoel dat we er blijkbaar helemaal geen grip op hebben.

We hebben een vakafdeling IV die de trends in het vakgebied goed moeten bijhouden en er is altijd een wisselwerking met het beleidsterrein. Die wisselwerking moet goed tot stand komen. Daarvoor zijn twee verantwoordelijke: IV, maar ook de vakafdeling zelf. In het sociale domein zal ook nog veel moeten gebeuren in de wisselwerking tussen IV en sociaal domein.

Hoe bepalen die dan welke investeringen gedaan moeten worden om dat in de toekomst allemaal aan te kunnen? De nabije toekomst, wel te verstaan.

Daarin zitten verschillende lagen. Je hebt een technische infrastructuur en we hebben beleid. Je hebt te maken met informatiebeveiliging, die zijn we nog strakker aan het opzetten en we hebben iets in de toepassing, de applicatie. En ook daarvoor geldt: zoveel mogelijk meerjarig vooruit kijken. Dat is niet voor niets, want het samen opzetten vergt tijd zolang die investeringen er nog niet zijn.

Ik probeer een beetje een koppeling te leggen tussen de Kadernota, tabel op bladzijde 34 van de vervangingsinvesteringen en wat ik dan in het investeringsplan zie. Bij nogal wat vervangingsinvesteringen staat 0 euro in elk jaar. Nu kan dat twee dingen betekenen: of we gaan pas vanaf 2020 die investering doen dan wel we gaan pas dan afschrijven of we hebben het al in 2013 gedaan. Wat is het? Ik zie bijvoorbeeld twee keer Toneelschuur. Ik zag op bladzijde 9 van het investeringsprogramma de analyse van de verschillen. Leuk.

Maar daaronder staat een opsomming waarvan ik een aantal zaken in die tabel zie staan, maar een aantal ook niet. De een wordt wel toegelicht, de ander niet. Er komt opeens een toelichting op de Prinsenbrug die helemaal niet in de tabel staat. Vervolgens komt de Waarderhaven en die staat wel in de tabel. Hoe moet ik de toelichting nu relateren aan die tabel. Of de tabel is niet compleet, of de toelichting niet.
Vervolgens zie ik dat de snelfietsroute Haarlem-Amsterdam is vervallen. Ik meen juist dat de wethouder in de vorige raad heeft gezegd dat die wel gerealiseerd gaat worden. Waarom is die nu opeens vervallen?

Bladzijde 34. Ik begrijp dat die tabel lastig leesbaar is. Links in de kolom staat het investeringsbedrag, maar dat bedrag is niet wat in de Begroting wordt opgenomen. Dat heet een kapitaallast en die kapitaallast ziet u rechts staan. Heel simpel: als een investering wordt gedaan, dan komt de kapitaallast het jaar daarop. De bovenste regel, de vervanging van de brandmeldinstallatie start vanaf 2015 en de kapitaallast start in 2016. Dan de 0-regel. Dat betekent dat in de periode 2014-2018 de investering niet plaatsvindt en dat de kans dus groot is dat de investering in 2019 is en dat de kapitaallast pas in 2020 komt. Maar ja, de tabel is niet lang en breed genoeg. Dat is de reden van die 0-regel.
De tweede vraag gaat over het investeringsplan en waarom 2.3, verschillen analyse en 2.3.1 niet op elkaar aansluiten. De verschillenanalyse en de actualisatie zijn niet exact hetzelfde. Ik neem die vraag mee om daarin meer duidelijkheid in het IP te brengen. Voor de laatste vraag geldt dat het IP veel eerder klaar was en het kan zijn dat een enkele actualisatie nog niet verwerkt is.

Ik begrijp 5.2 op bladzijde 34 niet. Als ik kijk naar vervangingsinvesteringen ICT, 1 miljoen euro, dan begrijp ik dat die niet plaatsvinden in de periode tot 2018. Klopt dat? Voor ICT heeft toch elke organisatie een ideaalcomplex?

Dat klopt voor dat onderdeel. Dit is de wijziging. Het gaat over nieuwe investeringen.

U voorspelt nu een wijziging van 1 miljoen euro meer investeringen in 2019?

Er zit al iets in de basis en die loopt tot en met 2018 en 2019 is de schijf die er nu bijkomt. Daar wordt het weer bepalend of we de vervangingsinvestering goed hebben ingeschat. Bij de Begroting hopen we inzicht te hebben op twee onderdelen: hebben we de vervangingsinvestering goed ingeschat in onze basis tot en met 2018 en hebben we het goed ingeschat voor het jaar 2019?

Dat betreft niet een uitbreiding, maar een herijking, dus ook geen verhoging van 1 miljoen euro?

Het is inderdaad een inschatting of de hoeveelheid ICT-middelen die je hebt, of die in stand moet blijven en als dat op een gegeven moment is afgelopen omdat je die in stand moet laten, of je die wil doorzetten. Dat is de kernvraag.

Maar niet verhogen met 1 miljoen euro.

Het gaat niet over verhogen, het gaat echt over vervangen.

Ik heb een korte vraag. Die betreft bladzijde 35. In het coalitieakkoord is gekozen voor een kasstroomplafond in plaats van een investeringsplafond. Ik kan me voorstellen dat dit hierin nog niet is opgenomen vanwege het korte tijdsbestek. Kunt u ook de ontwikkeling van de kasstroom tot en met 2019 schetsen? Ik heb begrepen dat de vervangingsinvesteringen in de kasstroom van ruim 42 miljoen euro per jaar zijn en dat

dat langzaam naar beneden gaat. Kunt u die ontwikkeling van de kasstroom misschien schriftelijk schetsen?

U begon ermee dat er een kasstroomplafond is gekomen in plaats van een investeringsplafond. Dat is niet juist. Er is een bestaand plafond, dat is het investeringsplafond die we uitdrukken in een kapitaallastenplafond. Dat is de 52 miljoen euro. Dat blijft gewoon in stand. En er is een plafond toegevoegd: het kasstroomplafond op investeringen. Ook daar is een duidelijk verband tussen kas en investeringen. Dat is de 26,5 miljoen euro. Ik heb dinsdag getracht uit te leggen hoe die 26,5 miljoen euro tot stand is gekomen op basis van de inzichten op bladzijde 35. Begrijp ik goed dat u dat nog graag een keer op schrift wilt hebben?

Ja, en ook een voorspelling voor de ontwikkeling van de kasstroom voor de komende jaren. Dat hebt u ook met andere ontwikkelingen gedaan, zoals de nettokapitaallasten. Dat kunt u – denk ik – ook voor de kasstroom doen.

Dat klopt. Die is meerjarig verondersteld tot en met 2019.

Wat staat er dan op bladzijde 37 onderaan? Dat zijn toch ook de investeringsbedragen, maar dan wel bruto, dus waarschijnlijk aangevuld met reserves en subsidies?

U hebt gelijk, dan gaat het weer over of het een netto kasstroom is of een bruto kasstroom. Het wordt te ingewikkeld om dat hier uit te leggen, maar het klopt. Een investering in zichzelf is een kasstroom.

Het ging er meer om dat je hier al wel meer inzicht hebt in die bedragen. Bij het eindtotaal zie je natuurlijk niet die 26,5 miljoen euro, omdat het bruto is en niet een netto investering. Het antwoord komt nog op schrift, zie ik.

Is het mogelijk om binnen de systematiek van de grondexploitaties een aparte post VTU-kosten op te nemen en is het mogelijk dat over de gehele begroting, per project, per afdeling te specificeren bij de Begroting?

De vraag is wat kan en wat u wilt. Wij kunnen u elke journaalpost geven, maar dat is niet wat u wilt, want dan wordt u overladen met informatie. U vraagt heel veel, echt heel veel gegevens. Dat helpt niet om te sturen. Dus de vraag is wat u wilt weten om te sturen?

Ik zou graag willen zien per project wat de kosten zijn voor VTU en bij welke afdelingen dat terecht komt.

U wilt bepaalde gegevens hebben. Die gelden voor zowel investeringsprojecten, voor grondexploitaties, voor overige projecten. Dat zijn allemaal verschillende vragen. Mijn vraag is welke sturingsinformatie u nodig hebt zodat ik kan bepalen hoe u naar gebundelde informatie toe kunt. U vraagt naar gegevens, maar niet naar sturende informatie. Na afloop van deze sessie wordt hierop mondeling terug gekomen om de vraag duidelijk te krijgen.

Ik heb een aantal vragen over Paswerk en een vraag die gaat over een definiëringskwestie over de uitvoeringskosten. Ergens rond bladzijde 52 staat dat wordt voorzien - als het gaat om de transitie – dat de uitvoeringskosten van de gemeente ongeveer 10% bedragen. Het kan zijn dat dit in een eerdere fase toen ik nog niet in de commissie Samenleving zat, uitvoerig is behandeld waaruit dat dan bestaat en hoe dat

eruit ziet, maar ik zou graag zicht krijgen op hoe het tot die 10% is gekomen en waaruit bestaat die 10% uitvoeringskosten.
Mijn tweede vraag gaat over de begroting van Paswerk en het feit dat er sprake is van ontvlechting als het gaat om re-integratieactiviteiten en dagbesteding. Vervolgens worden er twee scenario's voorgesteld, waar bij het ene scenario wordt uitgegaan van een vergelijking met vergelijkbare sociale werkplaatsen en een tekort dat er dan ontstaat. En bij het tweede scenario wordt gezegd dat het de begroting van Paswerk betreft en hoe het zit als het om een tekort gaat. Dan wordt er een beslispunt voorgelegd op bladzijde 56. Dan gaat het om het laatste en een na laatste beslispunt: het beslispunt is om voor Paswerk scenario 2 te hanteren en het laatste beslispunt gaat ervanuit dit te dekken vanuit het gemeentelijk re-integratiebudget met daaraan verbonden risico's en kanttekeningen. Mijn vraag is heel concreet of dit eerder besproken is in de commissie Samenleving om dit op deze manier te doen. Als het gaat om de begroting van Paswerk, is het dan gebruikelijk dat de raad die rond 1 mei krijgt, zodat ze tot 1 juli hun gevoelens daarover kenbaar kunnen maken? Dat blijkt in de praktijk lastig te zijn, dus in de praktijk is het altijd zo geweest dat in september de begroting naar de raad komt. Nu is het zo dat ons een beslispunt wordt voorgelegd terwijl we niet over die informatie beschikken. Is het noodzakelijk om in deze Kadernota te kiezen voor een scenario of zou het ook zo kunnen zijn dat er geld wordt gereserveerd en dat er nog een gesprek komt in de commissie zodat we meer zicht krijgen op de situatie.

Die 10% staat aangegeven op bladzijde 56, bij de conclusies 8.5, de een na laatste bullit. Dat is een eerste inschatting geweest om tot een opzet te komen. Het is een verhoudingsgetal om de begroting te kunnen opbouwen. Er komen nieuwe dingen op ons af. Dat is ingewikkeld. We gaan wel toetsen tussen Kadernota en Begroting, maar het is een inschatting geweest.

Is het mogelijk op schrift een toelichting te krijgen op waaruit die inschatting bestaat? Ik zou graag meegenomen willen worden in dat inzicht.

De vraag nemen we mee. Dan de vraag rond Paswerk. In de februaribrief van het college is dit onderdeel al meegenomen, ook wat er speelt rond Paswerk. Ik weet niet precies in welke commissie dat allemaal is besproken, maar het is niet een nieuwe gedachte die nu in de Kadernota tevoorschijn komt. Tot nu toe is er een praktijk gegroeid dat er in mei een indicatieve begroting wordt ingediend. Dan wordt er doorgewerkt en na de zomervakantie komt er een definitieve. Strikt genomen gaat dat in tegen de afspraken zoals die zijn vastgelegd in de GR. Soms heb je nu eenmaal een praktijk die zo groeit. Daarvan hebben we nu gezegd dat het niet verstandig is die praktijk voort te zetten en dus vanaf volgend jaar zal er niet alleen een indicatieve, maar ook een begroting moeten liggen zoals is afgesproken in de GR. Dat heeft even tijd nodig. De gegroeide praktijk wordt weer teruggebracht naar de afspraken.
Dan de inhoudelijke vraag over wat er speelt en waarom deze beslispunten zijn opgenomen. Als scenario 2 niet wordt gekozen, komt er een groter tekort op Haarlem af. Hoe kan de gemeente dat tegengaan? Door het zo op te nemen is het tweede besluitpunt er. Dat draagt ook een risico in zich. Er is een mogelijkheid om het tekort tegen te gaan en dat zal nog geformaliseerd moeten worden. Daarover zullen duidelijke afspraken moeten komen. Als daarvoor wordt gekozen, wees u er dan van bewust dat de ruimte die er dan nog is plus overige risico's ervoor zorgen dat deze oplossingsrichting het risicoprofiel op het sociaal domein vergroot. Daarom is dit nadrukkelijk een beslispunt.

De relatie tussen de inhoudelijke bespreking in de commissie Samenleving en deze begroting is onduidelijk. In de commissie Samenleving zijn drie mogelijke toekomstvarianten voor Paswerk voorgelegd, maar daarvoor is nog geen definitieve

keuze gemaakt. Het gaat daarbij om re-integratie, de rol van Paswerk daarin en de rol van het lokale akkoord dat de PvdA wil voor mensen met een geestelijke beperking. Ik ben geïrriteerd doordat ik geen relatie kan leggen tussen de inhoud van het beleid en wat hier op de bladzijden 53 en verder staat.

Ik denk dat het goed is scenario's te onderscheiden. Ik schat in dat u bij scenario's heeft over de toekomst van Paswerk. Die hebben in de commissie voorgelegen, maar dat is niet hetzelfde als de scenario's waarover wij spreken in de kadernota. Die hebben wel een samenhang, maar die zijn niet dezelfde. Dat onderscheid wil ik hier benadrukken. Hier gaat het over het wsw-deel van Paswerk waar het Rijk de gemeente Paswerk op kort. Dat moet gecompenseerd worden als het niet in hetzelfde tempo gaat. Dat kan, als we het uit de re-integratiegelden doen, het participatiebudget. Dat kan, doordat het straks samen in het sociaal deelfonds wordt opgenomen. Dan vallen de schotten weg. Die mogelijkheid wordt landelijk geboden. Dan blijft er nog 200.000 euro over. Dat is krap. We weten niet precies wat er rond de Wajong gebeurt. Daarop hebben we een aanname gedaan. We weten niet precies wat er speelt rond re-integratie, dus dat zijn extra risico's op het moment dat er op deze manier met de Rijkskorting wordt omgegaan. Dat is de gedachte achter het scenario dat hier verwoord wordt.

Dus als ik u goed beluister, is dit vanuit budgettair oogpunt een voorzichtig scenario.

Dat klopt.

Wat ik nog fijn zo vinden is dat wij de besluitvorming die in februari is genomen, toegezonden zouden krijgen. Mocht het zo zijn dat de risico's en kanttekeningen daarin niet benoemd zijn, dan wil ik u vragen die ons wel te geven. Die risicotaxatie is heel belangrijk als we als raad straks dit beslispunt gaan bespreken.

Dan verstrekken we nog een keer de februaribrief. Die is al twee of drie keer verstrekt, maar als het nodig is, doen we dat nog een keer. De beschrijving van de risico's zijn in de Kadernota opgenomen, dus het lijkt me teveel om dat nog een keer te doen. Waar ligt nu precies het vraagpunt?

Het gaat om de verschillende bandbreedtes die spelen als het gaat om de verschillende aspecten die u net heeft opgesomd. Dus de aspecten die ervoor kunnen zorgen dat het risico zoals nu ingeschat en waarvoor nu een oplossing ligt, zich toch anders kan manifesteren. Dat is mijn achterliggende vraag achter mijn eerdere vraag.

De vraag is helder, wij durven nog niet in bandbreedtes te spreken. Wij kunnen nog geen inschatting maken over de Wajong. We weten dat het op ons afkomt, we nemen aan dat het de eerste twee jaar nog niet zal spelen, maar bandbreedtes kunnen we zeker nog niet aangeven. Datzelfde geldt voor re-integratie. Het is het benoemen van een risico en strak monitoren wat er in de praktijk gebeurt.

In de Jaarrekening 2013 staat een analyse van de berekening van de beleids- en bedrijfsrisico's. Daar is een weging gemaakt op bladzijde 228 van het sociaal domein van een bedrag van 4 miljoen euro waarvan 50% wordt meegenomen in het totaal van de 22,3 miljoen euro van de optelsom beleids- en bedrijfsrisico's. Dat is 2013, inmiddels in het 2014 en we krijgen zicht op 2015. Wanneer wordt de herweging van de optelsom van die beleids- en bedrijfsrisico's gemaakt? Ik kan me voorstellen dat het sociaal domein straks een zwaardere weging krijgt waardoor het saldo van beleids- en bedrijfsrisico's gaat toenemen, waardoor het risico ontstaat dat de weerstandscapaciteit onder de 1 komt.

We hebben steeds meer informatie van het Rijk gekregen, waardoor we die risico's steeds beter kunnen onderbouwen. De eerste vormt die Meicirculaire waardoor meer duidelijkheid is gekomen over de budgetten. De andere is dat we nu een analyse aan het maken zijn over de laatste aantallen cliënten in het sociaal domein die overkomen naar de gemeente. Die gaan we opnieuw onderzoeken. Er zit nog wel een probleem doordat de cijfers van de zorgkantoren anders zijn dan de cijfers van Vektis. Dat heeft te maken met de verschillende methodieken. We moeten nog een keuze maken voor de methodiek die we het meest betrouwbaar en handzaam achten. Dat levert een betere onderbouwing van de risico's in het sociaal domein, maar ook op de decentralisaties, en ook in de programmabegroting 2015.

Op welk moment vindt een nieuwe weging plaats op grond van actualiteit van de nieuwe weerstandscapaciteit?

Twee keer per jaar vindt een uitvraag plaats en een weging van zowel de risico's als de beheersmaatregelen als het weerstandsvermogen. Dat doen we bij het opstellen van de Jaarrekening en dat overzicht vindt u ook nu bij het opstellen van de Begroting. Nu wordt opnieuw in de Begroting gewogen wat de risico's zijn en daarin komt het sociaal domein terug. Dan vindt u weer een nieuw getal van risico's en het weerstandsvermogen. Een integraal overzicht komt in de Begroting zoals het nu ook in de Jaarrekening staat na de zomer.

Op bladzijde 53 staan twee scenario's. Ik begrijp dat scenario 2 wat realistischer is omdat er dan meer actuele informatie is. Net werd over drie scenario's gesproken waarover in de commissie Samenleving nog gedacht wordt. Paswerk is bezig de kosten te beperken. Zijn dat die drie scenario's waarover wordt gesproken of komt dat er nog bovenop? We moeten uiteindelijk toch naar een structurele oplossing. Begrijp ik het goed dat er nog een visie komt waarin een structurele oplossing komt en dat dit eigenlijk alleen een soort administratieve tussenstand is? Of is dit het al. Dan de tweede vraag. Ik begrijp dat de gemeente uitgaat van scenario 2 en dan zie ik een Haarlems aandeel staan, in 2015 1,5 miljoen euro en dan 1,7 en 1,8 miljoen euro. Als ik dan ga terugbladeren naar bladzijde 17 van de meerjarenraming, dan staat Paswerk daar ook en dan zie ik hele herkenbare getallen: 2015 1,7 miljoen euro, 2016 1,9 miljoen euro et cetera, maar dat is het totale tekort en niet het Haarlemse aandeel. Waarom staat op bladzijde 17 het totale tekort en niet het Haarlemse aandeel?

U zou kunnen denken dat het ruimte in de begroting is, maar het saldo is neutraal, dus als het bedrag verlaagt, verlaagt het andere bedrag ook. Terecht is de vraag over consistentie, maar die kan ik nu niet beantwoorden. Daarop komen wij later terug.

De scenario's die ik noemde, zijn inhoudelijke scenario's, maar de scenario's hier zijn de financiële scenario's. De relatie tussen de inhoudelijke en de financiële nota wordt in deze nota niet gelegd.

Die scenario's die hier staan, die begrijp ik wel. Dat zijn gewoon feiten zoals we die nu kennen. Vervolgens komt er een hele paragraaf uitvoeringskosten Paswerk. We gaan daarin snijden, niet snel, maar het gaat wel de goede kant op. Is dat het? Dan hebben we nog steeds een tekort. Er wordt ook over drie inhoudelijke scenario's gesproken. Is dit nu de vertaling van die drie inhoudelijke scenario's of komt er nog een extra besparing bij Paswerk die nu nog niet is terug te zien in de Kadernota?

Wat er hier in de Kadernota wordt gepresenteerd heeft betrekking op de WSW en de uitvoeringskosten van de WSW die wordt uitgevoerd in onze regio door SW-bedrijf Paswerk. Zowel deze kosten, deze scenario's als de uitvoeringskosten hebben geen betrekking op de inhoudelijke discussie die in de commissie gevoerd moet worden over de ontwikkeling van Paswerk als breed leer-werkbedrijf naast de uitvoering van de wettelijke taak WSW.

De indeling van de programmabegroting; er zit een bedrijfsvoeringstechnisch element aan, maar ook een politiekbestuurlijk element. In hoeverre is het coalitieakkoord en de portefeuilleverdeling over wethouders meegewogen in de indeling van de programmabegroting? En de tweede vraag is: In de oude Begroting hadden we 10 programma's met 32 beleidsvelden. Nu zitten we met 7 programma's en 20 beleidsvelden, terwijl de Begroting door het sociale domein alleen maar gaat toenemen. Als ik het goed heb, hebben we als raad ervoor gekozen op beleidsveldniveau te sturen en dat betekent dus dat ons sturend vermogen in algemene zin afneemt, terwijl de Begroting in omvang toeneemt. Ik wil de politieke discussie hier nu niet voeren, maar ik hoor wel graag of mijn analyse op dat punt correct is.

Wat betreft de indeling in programma's en de portefeuilleverdeling – de programmaindeling had een langere wordingsgeschiedenis. Daarbij is naar verschillende zaken gekeken: uitgangspunten als verantwoording, aansturing, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Dat concept is steeds gemaakt onder voorbehoud van het coalitieprogramma en de portefeuille die daaruit voortvloeit. Op het moment dat die verdeling bekend was, hebben we die nog tegen elkaar gehouden en we hebben gezien en geoordeeld dat dat elkaar niet bijt. Ik denk dat het op deze manier goed kan werken. Dat voor wat betreft het eerste deel van de vraag.

En dan het tweede deel van de vraag. Het klopt dat het aantal beleidsvelden in aantal teruggaat. We hebben geprobeerd het voor u overzichtelijker te maken. De programmabegroting bestond uit 10 afzonderlijke programma's. We hebben ook geprobeerd om de samenhang tussen de programma's, met name ten behoeve van het sociaal domein, groter te maken. Het klopt dus dat het aantal programma's en beleidsvelden afneemt, maar daarmee zou u juist meer inzicht moeten krijgen. Het is niet de bedoeling dat de Begroting vanwege het sociale domein veel dikker wordt, maar wel duidelijker met deze indeling.

Dan lopen we tegen het einde van deze sessie. Alle vragen van vanavond worden teruggekoppeld. Mochten er nog dringende vragen zijn die niet zijn beantwoord, dan komen die begin volgende week naar u toe. Als u echt nu nog een dringende vraag hebt, nemen we die mee. Voor de vragen die vanavond worden ingediend, doen de ambtenaren nog hun uiterste best. (mailadres griffiebureau).